

JAČANJE BORBENE GOTOVOSTI JE STALAN ZADATAK KOMUNISTA

Stane POTOČAR

U realizaciji koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozastite postignuti su značajni rezultati. Odbrana i zaštita razvijaju se u sve većoj meri kao deo samoupravnog socijalističkog sistema i sve jače se izražavaju u procesu samoupravnog organizovanja udruženog rada. Normalno je da dinamična transformacija našeg društva, proces izgradnje društvenopolitičkog sistema na osnovama udruženog rada i jačanje privrede, zahtevaju da se odbrana i zaštita adekvatno dograđuju i razvijaju. O tome je Vrhovni komandant u poslednje vreme više puta govorio, posebno prilikom promovisanja u doktora vojnih nauka. U toj oblasti biće zadataka i u narednom periodu.

Komunisti u JNA su dali značajan doprinos u razradi koncepcijskih i doktrinarnih stavova, posebno u razradi teorije oružane borbe. To je rezultat pravilnog idejnog, naučnog i stručnog prilaza ovoj problematici. U toku je izrada novih vojnih pravila, čime će koncepcija opštenarodne odbrane biti detaljnije razrađena u pravilskim odredbama. To će biti jedan od krupnijih poduhvata naše izdavačke delatnosti. Na tom zadatku treba raditi brzo; moramo obezbediti da pravila budu kvalitetna i na potrebnom teorijskom i stručnom nivou.

Organizacije SKJ i komunisti u oružanim snagama poslednjih godina su bili nosioci ubrzane izgradnje i modernizacije, rešavanja složenih zadataka koji su se u tom procesu postavljali pred nas. Razvili smo obimnu aktivnost u planiranju, pri čemu su definisani os-

novni pravci i ciljevi u daljem razvoju JNA i TO; obavljani su poslovi stručnog ocenjivanja, usaglašavanja i praćenja izvršenja plan-skih zadataka, itd. Dograđen je i sistem bezbednosti i samozaštite, a preduzeto je i niz mera radi sprečavanja iznenađenja od raznih oblika specijalnog rata.

Postignuti su značajni rezultati u oblasti regrutskih poslova, u tehničkoj modernizaciji i borbenoj snazi oružanih snaga. Znatno su povećane vatrene mogućnosti svih borbenih sistema, posebno protivvazdušne odbrane i snaga za protivoklopnu borbu, pri čemu smo usvojili i razvili sopstvena sredstva koja proizvodimo u našim fabrikama.

U proteklom periodu značajno je podstaknut razvoj vojne industrije i unapređen naučnoistraživački rad, naročito u oblasti tehnike. Povećavaju se ratne materijalne rezerve svih ubojnih sredstava, goriva i drugih potreba.

U modernizaciji oružanih snaga naš osnovni princip je oslanjanje na sopstvene materijalno-tehničke mogućnosti, što sa uspjehom ostvarujemo. Dostignuta materijalno-tehnička samostalnost u uslovima rasta naše industrije, predstavlja veliki uspeh celog društva, posebno Armije i vojne industrije. Radi ilustracije da pomenem da visoko razvijene zemlje obezbeđuju oko 80 odsto svoje potrebe u naoružanju, smatrajući da više od toga i nije moguće, s obzirom na ekonomičnost i opštu svetsku povezanost i uslovljenost savremene proizvodnje. Mi predviđamo da u doglednoj budućnosti možemo postići realan procenat od oko 70 odsto.

U proteklom periodu je učvršćena organizaciona struktura komandi i štabova teritorijalne odbrane, kao i svih vrsta njenih jedinica i ustanova. Razvili smo respektivne snage teritorijalne odbrane tako da u svim društveno-političkim zajednicama imamo jedinice i štabove, koji su našli svoje mesto i ulogu u koncepciji opštenarodne odbrane. Težište je bilo na jačanju i razvijanju, opremanju, naoružavanju i obučavanju manevarskih jedinica teritorijalne odbrane. Velike uspehe postigli smo i u razvoju i jačanju tzv. prostorne strukture, što je u skladu sa našim društvenim bićem. Međutim, mesne zajednice i organizacije udruženog rada moraju još više organizacijski jačati, u skladu sa društvenim i drugim mogućnostima svake od njih. Koncepcija zahteva da postoji kontinuitet oružane borbe na celoj teritoriji. To znači da mesne zajednice i organizacije udruženog rada imaju izuzetno značajnu funkciju u oružanoj borbi, a naročito u ostalim oblicima otpora, što mora biti prisutno u našem planiranju i svakodnevnoj aktivnosti u pripremama zemlje za odbranu.

Materijalno-tehnička baza jedinica teritorijalne odbrane znatno je poboljšana. U protekle dve godine uloženi su veliki naponi i postignuti značajni rezultati u unapređenju pozadinskog obezbeđenja teritorijalne odbrane. Savetovanja o ovim pitanjima, koja su održana u toku 1976. godine, ukazuju na potrebu daljeg osposobljavanja svih faktora koji su odgovorni za poslove pozadinskog obezbeđenja teritorijalne odbrane.

Usvajanje novog sistema obuke i vaspitanja — (2 x 7 meseci), novi planovi i programi, prelazak na dugoročnije planiranje zadataka i definisanje težišta obuke, donošenje sistemskih i normativnih dokumenata — pozitivno su uticali na rezultate obuke.

Posebnu pažnju smo poklonili obučavanju najviših komandi i uključivanju u njihove vežbe odgovarajućih organa federacije, republika i pokrajina. Verujem da će se stečena iskustva u organizovanju i izvođenju takvih vežbi pozitivno odraziti na dalji tok obučavanja, kako komandi JNA i štabova teritorijalne odbrane, tako i organa federacije, republika i pokrajina, kao i na jedinstvene pripreme društva za opštenarodnu odbranu i oružanu borbu.

Naš vojni školski sistem je normativno uobličen, što čini osnovu njegovog daljeg usavršavanja. Posebna pažnja posvećena je početku rada na poslediplomskom školovanju, kako bi što pre dobili nastavno-naučni kadar najvišeg vojnog obrazovanja, čiji je profil prilagođen potrebama daljeg razvoja Armije i našeg vojnog školstva.

Uloženi su veliki naponi na unapređenju metodike nastave u vojnim školama, ali ona još uvek nije na nivou koji bi se morao i mogao postići. Morali bi, uz bolju organizovanost i maksimalno iskorišćenje kadrovske i materijalne potencijale škola i trupe, preduzeti mere koje bi doprinele podizanju kvaliteta metodike u vojnim školama i trupama.

Obezbeđeni su uslovi da se, u skladu sa zahtevima koncepcije opštenarodne odbrane, celokupno naše stanovništvo (oba pola i svih uzrasta) moralno-politički, vojno-stručno i psihofizički obrazuje i osposobljava po nastavnim programima, udžbenicima i jedinstvenoj organizaciji za celu zemlju. Posebnu smo pažnju posvećivali konstituisanju i sprovođenju sistema obrazovanja i vaspitanja omladine za odbranu i zaštitu. Samo u 1976. godini, u omladinskim nastavnim jedinicama — centrima JNA za obuku omladine — boravili su studenti prve godine studija u trajanju od po 16 dana. Postignuti rezultati u sprovođenju ove obuke bolji su od očekivanja. I ove godine ćemo organizovati obuku studenata, dok se za obuku ostalih omladinaca uzrasta od 17 godina, moramo još bolje pripremiti.

Poznato je da su u dogovoru sa nadležnim organima republika i pokrajina otvoreni smerovi za opštenarodnu odbranu na 5 fakulteta, a u toku su i pripreme za otvaranje poslediplomskih studija. Već skoro dve godine školuje se veći broj redovnih i vanrednih studenata, budućih profesora predmeta iz oblasti opštenarodne odbrane na srednjim, višim i visokim školama i kadrova za rad na poslovima opštenarodne odbrane u svim strukturama društva. Na ovom novom području naše nastavne delatnosti moramo bezuslovno obezbediti visok kvalitet studija, zbog čega treba postepeno ići u nove zahvate i na bazi solidne osnovice, koju još treba da gradimo. Ne bismo smeli da na račun tempa zanemarimo kvalitet i naše realne mogućnosti.

Postignuti su značajni rezultati i u daljoj izgradnji i modernizaciji materijalne baze obuke, naročito u sredstvima i opremi za varenje obuku, obuku za protivoklopnu borbu i protivvazдушnu odbranu. Potrebno je još više upornosti i inicijative za sticanje takvih znanja, veština i navika koje će garantovati efikasno korišćenje i najsavremenije tehnike.

Pokretanje pomenutih i drugih zadataka i ostvarivanje rezultata nije išlo bezbolno. Bilo je teškoća i problema koje je trebalo savladati i koji se još pojavljuju kao prepreke daljnjem razvoju i modernizaciji oružanih snaga. Slabosti najčešće proizilaze iz neusklađenosti između želja i mogućnosti, odnosno, bile su povezane sa raspoloživim sredstvima i određivanjem raznih proporcija.

Pored značajnih rezultata u obuci i vaspitanju ima i izvesnih slabosti na koje treba ukazati. Još uvek u praksi nekih jedinica obuka i vaspitanje nisu afirmisani kao osnovni, najvažniji zadaci svih starešina, komandi i štabova. U tim sredinama još uvek se dovoljno ne sprovode svi propisi u vezi sa obukom i vaspitanjem, što se može okarakterisati kao neodgovornost, pa i nedisciplina, čime se moraju pozabaviti ne samo komande već i organizacije Saveza komunista.

U procesu realizacije obuke učesnici se još uvek nedovoljno angažuju, zbog čega ostaju nedovoljno iskorišćene njihove kreativne sposobnosti i preduzimljivost. Zapostavljaju se zahtevi da se obuka izvodi u težim vremenskim i borbenim uslovima itd.

Još uvek dovoljno ne ističemo i ne potstičemo potrebu individualnog rada starešina na ličnom uzdizanju, mada je poznato da je ovaj metod neophodan i da se ne može zameniti ni sa jednim oblikom institucionaliziranog školovanja. Civilne strukture se još nedovoljno uključuju u zajedničke vežbe jedinica i komandi JNA itd.

Usled velikih potreba i nedovoljnih finansijskih sredstava nastale su ponegde i teškoće da se obezbedi odgovarajuće izvođenje obuke, naročito praktične (gađanje, vežbe, obuka rezervnog sastava itd.). No, i pored postojećih teškoća, moramo imati u vidu da vojnike pozivamo na služenje roka prvenstveno radi obučavanja i da se ne može prihvatiti ponegde izražena težnja za smanjivanjem obuke i obučenosti na račun prividne uštede. Obuka se može i mora izvesti potpuno i kvalitetno, što je jedan od najznačajnijih zadataka, kako starešina i komandi, tako i organizacija i rukovodstava SKJ.

Naša vojna publicistika se još nedovoljno bavi probelematikom teritorijalne odbrane i društvene samozaštite, pored ostalog i radi shvatanja da o ovome isključivo treba da pišu oni koji rade u tim sredinama.

Težišni zadaci u narednom periodu u daljnjem razvoju i izgradnji naših oružanih snaga zahtevaju maksimalno zalaganje svih komunista u JNA i TO, kao i svih komandi, ustanova i jedinica.

Naši napori moraju biti usmereni da se što bolje organizujemo i da optimalno realizujemo planove razvoja oružanih snaga u svim oblastima. To je zamašan i sveobuhvatan zadatak; ogromni su zadaci naučnoistraživačkog rada u svim oblastima — na planu ratne veštine — daljnji razvoj naše doktrine ONO, a na planu tehničkih nauka mnogobrojni zadaci naučnog istraživanja, razvoja i proizvodnje novih oružja i ratne opreme. U ovoj oblasti mora se brže prevazilaziti sporost u radu i realizaciji nekih zadataka.

Rukovođenje i komandovanje u sistemu opštenarodne odbrane, gde se oružana borba i neoružani oblici otpora agresoru međusobno upotpunjavaju i čine jedinstvenu celinu, postaje sve složenije. Zato moramo više raditi na povećanju efikasnosti ovog sistema, a to znači komande svih stepena još bolje osposobiti i usavršavati, više pažnje pokloniti obuci starešina i komandi, posebno ratnih komandi svih nivoa, kao i uigravanju sadejstva i koordinacije unutar oružanih snaga, odnosno između oružanih snaga i drugih subjekata opštenarodne odbrane. Ovo je veoma krupno i značajno pitanje i stoga ga stavljam na prvo mesto u budućim našim zadacima. Obuku komandi i jedinica usavršavati i organizovati tako da odgovara zahtevima savremenog rata. Tu već imamo značajnih rezultata i iskustava, ali moramo raditi dalje — stalno težiti ka boljem i savršenijem.

Mislim da treba još veću pažnju posvetiti obuci ratnih jedinica, a problemi se moraju brže, operativnije rešavati. Koristeći naša i iskustva iz poslednjih ratova (naročito oslobodilačkih i revolucio-

narnih) obuku treba neprekidno osavremenjavati i unositi više kreativnosti i duha, težeći da se postignu optimalni rezultati. Ne treba zaboravljati da od kvaliteta obuke direktno zavisi i borbena gotovost.

Moramo još raditi na tome da se efikasnije i racionalnije koristi vreme za obuku. Obuka mora biti vreme najintenzivnijeg angažovanja vojnika i starešina, pri čemu treba tražiti maksimalno zalaganje, naprezanje i požrtvovanje. S druge strane, neophodno je da više poštujemo slobodno vreme vojnika i starešina.

Očekujemo da će i novo Pravilo unutrašnje službe u tom smislu dati pozitivan doprinos. Ono treba još bolje da reguliše red i odnose u oružanim snagama, u prvom redu u trupi, da doprinese razbijanju kasarnske monotonije, da odrazi opštu emancipaciju i porast socijalističke svesti naših građana, koji izvršavaju svoju društvenu funkciju službom u oružanim snagama, pri čemu uvek moramo imati na umu specifičnost vojne službe.

Vojnički život, sam po sebi težak, objektivno sadrži određene obaveze na koje mlad čovek tek treba da se privikne, zato je od posebnog značaja da se dobro prihvati, da se njegov rad organizuje i aktivnost pravilno usmeri.

U svakoj organiziranoj aktivnosti, a u prvom redu u vojnoj službi, efikasnost, pored ostalog, zavisi i od toga koliko su određena pitanja regulisana i regulativom usmerena. Ali, u našoj socijalističkoj armiji visoka politička svest, što proizilazi iz svesne pripadnosti našem samoupravnom socijalističkom sistemu, ima suštinsku i nezamenljivu ulogu. Od toga u kojoj su meri određeni stavovi i zahtevi prihvaćeni kao svesno i usvojeno ponašanje umnogome će zavisiti kakve ćemo rezultate postići i da li će oni biti trajni. To je osnova i za dobre međuljudske odnose, a naročito za pravilne odnose u neophodnoj vojnoj subordinaciji. Duboko je nesocijalistički i neljudski svaki arogantan stav, ponižavanje ljudi na bilo kakav način.

U našem vojniku i starešini uvek moramo videti svesnog, slobodnog građanina, koji vojnom službom izvršava svoju građansku dužnost. Tome moramo prilagoditi naše ponašanje — vaspitavati, obučavati, podizati svest, zahtevati izvršenje obaveza. Svako drugo ponašanje vodi slabljenju moralno-političkog stanja i smanjenju borbene sposobnosti, što se nikakvim represivnim merama ne može sprečiti.

Još uvek u nekim jedinicama ne možemo biti potpuno zadovoljni disciplinom i unutrašnjim redom. Želim da podvučem da moramo postići to da red mora postojati i onda kada starešine nisu sa voj-

nicima, kada se one ne nalaze u kasarnama. Mere koje preduzimamo treba da budu preventivne, a ne samo da interвениšemo onda kada nastanu problemi.

U rešavanju problema ove vrste nezamenljivi su uloga i rad SKJ i omladinske organizacije. Od brižljivog praćenja života i rada jedinice, komande, ustanove, zavisi i koliko će komunisti uspešno usmeravati svoju aktivnost, koliko će se i kako boriti i koliko će kroz organizaciju SKJ i omladinsku organizaciju voditi uspešnu akciju. U tom smislu i komiteti bi morali da pružaju sistematsku pomoć.

U proteklom periodu postigli smo krupne rezultate u podizanju borbene gotovosti oružanih snaga i na drugim područjima aktivnosti. Pred nama su krupni zadaci u opremanju i uvežbavanju jedinica i komandi, poslovi u daljem podizanju borbene gotovosti i vaspitanju i sl. To zahteva još veću aktivnost svih članova SKJ, organizacija i komiteta, starešina i komandi. Ukoliko svako na svom poslu odgovorno i savesno izvršava zadatke, rezultati neće izostati.

